

МАТЕРІАЛЬНІ ТРУДНОЩІ СТУДЕНТІВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті подані результати дослідження направлені на вирішення питань вдосконалення матеріального становища студентів. Також були запропоновані практичні рекомендації щодо покращення матеріального стану студентів.

Ключові слова: соціологія, матеріальні труднощі, матеріальне становище.

Abstract

The article presents the results of research aimed at solving the issues of improving the material conditions of students. There were also practical recommendations for improving the financial status of students.

Keywords: sociology, financial difficulties, financial situation.

Одним із найважливіших факторів, який визначає ефективність процесу навчання студентів у вищому навчальному закладі, є успішна та швидка психологічна адаптація студента до нових для нього умов [1]. У своїй масі молодь недостатньо забезпечена матеріально, не має власного житла, змушена покладатися на фінансову допомогу батьків [2].

За результатами програми соціологічних досліджень міжнародних Інституту Горшеніна «Студенти - образ майбутнього» у 2011 році, молоді люди Росії, України і Казахстану відповіли, що не відчують матеріальних труднощів за винятком особливо великих покупок - житла, автомобіля (Росія - 42,9%, Україна - 38,4%, Казахстан - 30,0%). Вистачає на харчування, але придбання одягу і взуття вже викликає труднощі у 14,0% українців, 13,4% росіян і 11,4% казахів.

Проживають разом із батьками в їхній квартирі або будинку половина студентів Росії (50,3%), 40,7% студентів України і тільки кожен четвертий молодий казах (25,7%). При цьому більше третини студентів України (36,1%) і Казахстану (36,8%) живуть в гуртожитках, тоді як у Росії в гуртожитку проживає лише кожен десятий студент (11,1%). Частка студентів, що орендує житло: Росія - 21,9%, Казахстан - 18,2%, Україна - 10,8%. Рівна кількість опитаних росіян і казахів - 13,2% - проживає у власній квартирі чи будинку. В Україні таких студентів 9,8% [3]. Загалом же 70% українців живуть за межею бідності. За словами Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, саме 70% населення України за критеріями бідності Світового банку живе не більше ніж на три долари в день [4].

З метою з'ясувати думку студентської молоді стосовно того, чи виникають в них певні матеріальні труднощі в процесі навчання, вистачає їм допомоги держави в вигляді стипендій та пільг, що становить основу їхнього власного бюджету, в листопаді 2015 року ми провели експрес опитування серед студентів третього курсу факультету менеджменту Вінницького національного технічного університету.

У ході соціологічного опитування було визначено, що проблема матеріального забезпечення студентів займає не останнє місце, оскільки її актуальність оцінили в 3,73 бали з 5.

Серед опитаних респондентів 66,7% проживають у м. Вінниці, 26,7% – у гуртожитках, 6,7% – змушені орендувати квартиру. Отже, у більшості опитаних немає такої статті витрат, як «оплата оренди житла».

50% респондентів оцінили своє матеріальне становище, як хороше, 26,7% – непогане, і лише 3,3% та 6,7% - як погане і дуже погане. 13,3% опитаних стверджує, що має достатньо коштів, щоби купити все, що захоче.

Вплив матеріального фактора на навчання є достатньо суттєвим для студентів: переважна більшість (90%) вважає, що матеріальне забезпечення має хоч якийсь вплив на їхнє навчання, при цьому 16,7% опитаних стверджує, що цей фактор суттєво впливає на їхню успішність.

Переважна більшість (80% опитаних) в середньому витрачає від 1000 до 3000 грн в місяць. 16,7% витрачає менше 1000 грн і лише 3,3% можуть дозволити витратити більше 3000 грн.

Відповіді на запитання «Оцініть від 0 до 4, як Ви витрачаєте свої кошти? (1 – найменша частка витрат, 4 – найбільша, 0 – не витрачаєте зовсім)» дали такі результати: середня оцінка витрат на житло склала 0,76 з 4 (оскільки більшість опитаних проживає у власному житлі); витрати на їжу респонденти оцінили в 2,5 з 4; найбільше опитані студенти витрачають на одяг – частку витрат на нього було оцінено в 2,76 з 4. На розваги відводиться достатньо мала частка витрат: респонденти оцінили розмір витрат на 1,96 балів з 4.

Переважна більшість опитаних студентів користується пільгами при пред'явленні студентського квитка (26,7% респондентів користуються ними постійно, 40% – інколи). 33,3% – ніколи не користувалася даними пільгами.

Третина респондентів (33,3%) отримує стипендію, переважна більшість є студентами контрактної форми навчання.

50% опитаних визначили, що стипендія може покрити 30%–60% їх потреб, 30% стверджують, що стипендії вистачає на задоволення менше 30% потреб і 20% респондентів вважає, що вона може задовольнити більше 60% їх потреб.

Більше половини опитаних студентів (56,7%) стверджують, що матеріальна допомога від батьків є основою їх щомісячного бюджету, 36,7% визначили їх допомогу частиною бюджету, на рівні з іншими доходами. Лише 6,6% респондентів взагалі не отримує коштів від батьків.

Переважна більшість (60% респондентів) взагалі не працює, 30% працює від випадку до випадку і лише 10% має постійну роботу.

Лише 10% опитаних відчували суттєві зміни матеріального стану за останній рік, 53,3% визнають позитивні зміни не суттєвими і 36,6% вважають, що їх матеріальне забезпечення не змінилося.

Половина респондентів сподіваються, що їх матеріальний стан в найближчих 2 роки суттєво покращиться, 36,7% вважаються, що відбудуться не суттєві зміни і 13,3% висловили думку про те, що їх матеріальне забезпечення не зміниться.

Під час аналізу статистичної таблиці двовимірного розподілу ознак було виявлено, яка частина студентів працює, залежно від статі. Серед опитаних студентів постійно працюють лише особи жіночої статі (16,7% від загальної кількості опитаних осіб жіночої статі і 10% від загальної кількості). Від випадку до випадку працюють 30% від загальної кількості опитаних: а саме 88,9% осіб чоловічої статі (66,7% від опитаної кількості осіб чоловічої статі,) і 11,1% осіб жіночої статі (5,6% від опитаних жінок). Більшість студентів (60%) взагалі не працюють. Серед них 77,8% осіб жіночої статі і 22,2% - чоловічої.

Під час аналізу другої статистичної таблиці двовимірного розподілу ознак було виявлено, яка частина студентів користується матеріальною допомогою батьків, залежно від статі. Матеріальна допомога є основою бюджету для 56,7% опитаних. Батьківською допомогою користуються трохи більше особи чоловічої статі (52,94%), серед осіб жіночої статі 47,06% формують свій бюджет лише на кошти свої батьків. Як одну із статей доходу, матеріальну допомогу від батьків оцінює 36,7% від загальної кількості опитаних, серед них 81,82% осіб жіночої статі і 18,18% – чоловічої. Серед представників своєї статі – 50% і 16,7% відповідно. Взагалі не отримують матеріальної допомоги 6,6% опитаних, серед них 50% жінок і 50% чоловіків. Серед представників своєї статі – 5,6% і 8,3% відповідно.

Отже, в ході даного соціологічного дослідження можна зробити висновок, що висловлена гіпотеза, щодо того, чи є проблема матеріального стану студентів актуальною підтвердилась повністю: важливість даної проблеми оцінили в 3,6 балів з 5, що є доволі високим показником. Також достатньо велика кількість респондентів вважає, що матеріальний фактор досить впливає на рівень їхнього навчання, при цьому 80% опитаних стверджує, що стипендії покриває не більше 60% їхніх потреб. У 66,7% взагалі відсутня така стаття доходу, як стипендія, оскільки вони є студентами контрактної форми навчання.

Була також підтверджена додаткова гіпотеза: для 56,7% опитаних матеріальна допомога є основою їхнього бюджету, 36,7% вважають кошти отримані від батьків лише часткою свого доходу. Отже, основним джерелом надходження коштів для студента все ще залишаються гроші батьків.

Можна запропонувати такі шляхи проблеми матеріального забезпечення студентів:

1. Підвищити розмір державної допомоги (стипендії), хоча б до розміру прожиткового мінімуму.
2. Запровадити додаткові пільги при пред'явленні студентського квитка, які будуть популярними серед студентів.

3. Лояльне ставлення до студентів, які працюють, можливість отримання гнучкого графіку роботи. Для заохочення прийому на роботу студента, можна знизити рівень оподаткування для потенційних роботодавців.

Отже, дане соціологічне дослідження допомогло нам встановити і виявити причини такої проблеми, як матеріальне забезпечення студентів. У ході опитування було виявлено, що проблема матеріального забезпечення є актуальною у нашій країні, а матеріальних фактор достатньо суттєво впливає на якість навчання. Також, при дослідженні було виявлено, що більшість опитаних вважає свій матеріальний стан достатньо хорошим, але при цьому основною частиною їх доходу є отримання грошей від своїх батьків. Серед опитаних студентів дуже мала частина працює хоча б від випадку до випадку, більшість – не працює взагалі. Третина студентів отримує стипендію, серед яких 80% визнають, що вона задовольняє не більше 60% їхніх потреб. При цьому студенти витрачають достатньо багато коштів від 1000 грн до 3000 грн, при мінімальній заробітній платі у 1378 грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кричфалушій М. Деякі труднощі психологічного характеру адаптації студентів-першокурсників до нових умов навчання у вищому навчальному закладі / М. Кричфалушій, С. Макарчук // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. № 2(22) / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; [редкол.: А. В. Цьось та ін.]. - Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2013. – С. 23–26.
2. Вілюжаніна Т. А. Соціально-політичні проблеми студентської молоді / Т. А. Вілюжаніна // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Психологічні науки. - 2014. - Вип. 2.12. - С. 46-51.
3. Студенти – образ майбутнього. Матеріали дослідження Інституту Горшеніна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://institute.gorshenin.ua/tags/183_studenti_obraz_budushchego.html
4. Слободянюк А.В. Значення соціології як науки та навчальної дисципліни в сучасному українському суспільстві / А.В.Слободянюк // Вісник «ВПП». – 2011. – №1. – С.16-20.

Анатолій Володимирович Слободянюк – к.соц.н., доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету, м.Вінниця.

Сіденко Юлія Вікторівна – студентка групи МОЗ-13, факультет менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м.Вінниця

Slobodyanyuk Anatoly V. - PhD in Sociology, assistant professor of social and political sciences, scientific director of the laboratory of sociological researches Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa

Sidenko Yulia V. – student, Faculty of Management, Vinnitsia National Technical University, Vinnitsa